



Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo||nis Episcopi Hal-||berstatten[sis] Homiliarum,
nunc sexto || maiori [pro] ante hac unquam dili||gentia
excusarum, || Pars ...**

praeter omnes omnium appendices, accesserunt iam recens homiliae
aliquot piæ, ante hoc tempus excusæ nusquam

Pars Aestivalis

Haimo <Altissiodorensis>

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1551

VD16 H 222

Non est arbor bona quæ facit fructum Luc. 6.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39335

sibi subiecta. Hunc clamorem deinceps sustinemus,
 quo & Paulus se fatigatum ostendit, dicens: O in **R. 7.**
 felix ego homo, quia me liberabit de corpore mor-
 tis huius. uideo enim aliam legem in membris meis
 &c. Semp enim fit hic clamor, quia semper caro
 spiritui resistit. Sed cum corruptibile hoc induerit
 incorruptionem, & mortale hoc induerit im- **2. Cor. 13**
 mortalitatem, cessabit clamor tumultuari con-
 tra electos, quod eos in hac uita quiescere non sinebat.
 Ibi enim cessabit omnis praua suggestio, ubi nulla
 erit carnis delectatio. Sed & dolor post haec non
 erit, quia uidelicet caro electorum ultra spinas &
 punctiones peccatorum, pro quibus dolere debe-
 ant, non generabit. [Quae prima abierunt,] quia in
 praesenti seculo haec omnia sustinet. Sed cum innoua-
 ta caelum & terra fuerint, tunc & ipsi electi innoua-
 buntur, & nequaquam praeteritas passiones susti-
 nebunt. [Et dixit qui sedebat in throno. Id est, deus
 omnipotens qui praesidet ecclesiae suae. [Ecce no-
 ua facio omnia,] ea scilicet quae superius dicta sunt, in-
 ter quae etiam caelum & terra innouabuntur.

IN DEDICATIONE EC-
 clesiae. Luc. VI.

In illo tempore dixit Iesus discipulis suis
 Non est arbor bona quae facit fructum malum.
 Et reliqua.

Dominus Iesus Christus aedificator & con-
 seruator suae ecclesiae, quales ad aedificatio-
 nem arbores querat, in exordio huius lecti-
 onis declarat, dicens: [Non est enim arbor bona
 quae facit fructum malum: neque arbor mala, faci-
 ens fructum bonum.] Arbores spiritaliter in scripturis

homines significant, sicut ille cæcus, qui a domino illuminatus fuerat, dicebat. Video homines quasi arbores. Et Daniel in uisione Nabuchodonosor regis, arborem magnam ipsum regem interpretatur.

Marc. 8. Fructus autem arboris, opera sunt hoīs uel bona uel mala, sicut dñs in euangelio ait: Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum: aut facite arborem malam, & fructum eius malū. Sed quæritur, quare ipse dñs dicat, Nō est arbor bona quæ facit fructum malum, neque arbor mala faciēs fructum bonum, cum legimus Petrum apostolum, arborem utique bonam, malum fructum fecisse quoniam deum negauit & magistrum: & e contra Iudā arborem malā fuisse nemo dubitat, & tamen fructum bonum fecit, quoniam cum cæteris discipulis dñm secutus est. Ad quod rñdendū, quia tandiu bona arbor, id est, bonus homo bonos fructus facit, quod diu in bona intentione perseuerat. & mala arbor tandiu malos fructus facit, quod diu mala intentio perdurat. Sicut enim ex radice arboris, procedit fructus, ita ex radice intentionis, fructus operationis. & ideo necesse est ut qualis fuerit intentio, tale proferat fructum, dño dicente: Qualis fuerit intentio tua, tale erit & opus tuū. Cæterum & is qui uidetur esse bonus, si a bona intentione cessauerit, malos fructus facere potest: & is qui putatur malus, si per penitentiam præterita mala correxerit, bonos fructus facere potest. Iuxta quem sensum & Dauid arborem utique bonam, malum fructum fecisse legimus. quoniam homicidium pariter & adulterium perpetravit: e contra Nabuchodonosor, cum esset arbor mala fructum bonum fecit, quoniam deum Danielis in uniuerso regno suo adorari iussit. Similiter & Iethro, cum prius mala esset arbor, bonum fructum fecit, quoniam Moyse utile consilium dedit. Paulus quoque cum bona esset arbor, malos

2. Re. 11. pōt. Iuxta quem sensum & Dauid arborem utique bonam, malum fructum fecisse legimus. quoniam homicidium pariter & adulterium perpetravit: e contra Nabuchodonosor, cum esset arbor mala fructum bonum fecit, quoniam deum Danielis in uniuerso regno suo adorari iussit. Similiter & Iethro, cum prius mala esset arbor, bonum fructum fecit, quoniam Moyse utile consilium dedit. Paulus quoque cum bona esset arbor, malos

Dan. 6. suo adorari iussit. Similiter & Iethro, cum prius mala esset arbor, bonum fructum fecit, quoniam Moyse utile consilium dedit. Paulus quoque cum bona esset arbor, malos

Exod. 13.

fructus fecit, quando ecclesiam dei est persecutus. Et
 gaudet, quod occulta sunt hominibus, deo placet, quomodo
 homines inter bonas & malas arbores discernere
 valeant, dominus manifestat cum adiungit:

Vnaqueque enim arbor ex fructu suo cogno-
 scitur. Sicut enim visibiles arbores ex fructu dis-
 cernimus, cuius generis, vel saporis sunt, ita spirita-
 les arbores (id est, homines) ex operibus discerne-
 re possumus, cuius intentionis sint. Nam sic qua-
 les mala arbor proferat fructus, vel ex quibus co-
 gnosci possit, Paulus apostolus denunciatur cum ait:

Manifesta autem sunt opera carnis, quae sunt fornicatio, immunditia, auaritia, idolorum seruitus, uene-
 ficia, inimicitiae, contentiones & amulationes, irae,
 rixae, dissensiones, sectae, inuidiae, ebrietates, comes-
 sationes, quae praedico uobis sicut praedixi, quod quae talia agunt,
 regnum dei non consequentur. At uero quales bona
 arbor proferat fructus, idem ipse ostendit cum adiungit: **Ibidem**

Fructus enim spiritus est caritas, gaudium, pax pati-
 entia, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, con-
 tinentia, castitas: aduersus huiusmodi non est lex.

Hos fructus gratulabatur se protulisse Propheta,
 cum dicebat: Ego autem sicut oliua fructifera in do-
 mo dei, speravi in misericordia dei in aeternum & in
 seculum seculi. Qualis arbor etiam alibi descripsit,
 dicens: Beatus uir qui non abiit in consilio impiorum, & in
 uia peccatorum non stetit. Adijcens: Et erit tanquam lignum **Psal. 1**

quod plantatum est secus decursus aquarum, quod fructum suum
 dabit in tempore suo. Et folium eius non defluet. Et iterum: **Iu-**
 dus ut palma florebit, & sicut cedrus libani multi-
 plicabitur. At uero mala arbor qualem finem ha-
 beat, dominus in euangelio ostendit, cum dicit: Omnis
 arbor quae non facit fructum bonum, excidetur & in ignem **Matt. 7.**

mittetur, qualem arborem describit Ieremias propheta, cum dicit: **Iere. 17.** Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & a domino recedit cor eius. Erit enim quasi myricæ in deserto, & non uidebit cum uenerit bonum. De qua adhuc subditur: **Gen. 3.** Non enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo uindemiant uuam.] Spina & rubus, arbores sunt plenæ aculeis, ita ut uix aut nullo modo absque læsione tractari possint: quibus contrariæ sunt uitis & ficus, quæ & gustum dulcis saporis, & fragrantiam habent suavis odoris. Ergo per spinam & rubum, uitia & peccata significantur, de quibus primo homini dictum est, Terra tua spinas & tribulos germinabit tibi. Sunt enim nonnulli, in quibus ita aculei peccatorum abundant, ut eorum societas absque læsione haberi non possit, quoniam cum male in seipsis uiuant, proximis amari, asperi & insuauis existunt uel male uiuendo, uel iniurias irrogando. Sunt uero alij, qui uelut uitis, dulcem celestis patriæ memoriam in suis operibus ostendentes, & fragrantiam bonæ opinionis reddentes, ad amorem celestem alios pertrahunt, non solum in terrenis substantijs necessitatē indigentium sustentando, sed etiã in spiritualibus eruditionibus uerbum uitæ sua uiter ministrando. Sed quia illi in quibus compunctiones facinorum abundant, habere non possunt, domini uoce declaratur, cum dicitur: [Non enim de spinis colligunt ficus, neque de rubo uindemiant uuam.] Possumus per spinam & rubum, hæreticorum prauam doctrinam accipere, quæ animas audientium cruentat & laniat. Hi autem instantum fugiendi sunt, ut (inquãtum fieri potest) nulla participatio, nec collocutio eum eis habeatur.

Quia (sicut ait scriptura) qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea: & qui dissipat sepem, mordebit eum coluber. Vnde nos Apostolus admonet, dicens: Hæreticum hominem post unam & secundam correptionem deuita, sciens quia peruersus est huiusmodi. Sed quamuis spina borrum non gignat, solet tamen uitem cum botro sustinere. Cernimus enim aliquoties in uineis caricem ex spinis uitem cum botro sustinere. Et cum ex alta radice borrus procedat, frequenter tamen spina uitem cum botro sustentat. Quid ergo faciendum? Nunquid propter spinam relinquenda est uua? Non. Sed (sicut ait quidam de sapientibus) sic colligendus est borrus, ut tamen caueatur spina. Iuxta ergo hanc similitudinem, quia hæretici in suis assertionibus quædam bona & utilia docent, ab ecclesiasticis uiris prius discernendi sunt, & postmodum bona carpenda, & mala fugienda. Quod in scripturis ueteris testamenti figurate ostenditur, quando egredientibus filiis Israel ex Aegypto, præcepit eis ut mutuarent a uicinis suis uasa aurea & argentea non pauca, & expoliarent Aegyptum. Per aurum enim nitor eloquii designatur, Salomone dicente: Thesaurus desiderabilis regescit in ore sapientis. Per argentum, quod sonat & lucet, subtilitas prædicationis exprimitur, Psalmista teste: Eloquia domini, eloquia casta, argentum igne examinatum. Quasi enim uasa aurea & argentea ab Aegyptiis mutauimus, quando ab hæreticis uel paganis sententias utiles nostræ fidei necessarias discernimus: quod illi facere debent, qui in fide catholica ita radicati sunt, ut subtilitas hæreticæ prauitatis nullo modo eis nocere possit. Vnde dominus alibi in lege figurate præcepit, dicens: Cum egressus fuerit

Ecc. 13.

Tit. 3.

Exod. 12.

Pro. 21.

Psal. 11.

Deu. 21.

Iudi. 3.

TT

ris ad pugnam cōtra hostes tuos, & tradiderit eos dominus deus tuus in manus tuas, captiuosq; eos duxeris, si uideris in numero fœminarum puellã, quæ oculis tuis placeat, uolueris q; eã habere uxorem, introduces eam in domum tuam, ita tamen, ut prius radas cæsariẽ capitis eius, & præcidas summitates unguium, maneatq; in domo tua lugens patrem suum & matrem uno mense. Postea uero ingredieris ad eam, & erit tibi uxor. Quali enim spiritaliter ad bellum contra hostes nostros pergitur, quãdo cum hereticis de fide & religione Christiana conflictum habemus, cum q; diuina auctoritate a nobis superati fuerint, si uiderimus in eorum disputationibus sententias nostræ fidei utiles & necessarias, debemus eas accipere nobis in uxorem, quia uxor uiri sapientia uocatur, ita tamen, ut prius radamus cæsariem capitis eius, & præcidamus summitates unguium, id est, quicquid hereticum, quicquid distortum & prauum in eorum doctrina inuenitur, abijciamus, & respuamus. Sed & si aliqui ex hæreticis ad catholicam fidem conuerti uoluerint, recipiendi sunt, ita tamen, ut pristinum errorem anathematizent. Exponens autem dñs quid dixerit in eo qd ait, [Nō em̄ de spinis colligunt ficus neq; de rubo uindemiã unã,] adiunxit dicens:

Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonũ, & malus hō de malo thesauro, profert malũ.] Thesaurus dicitur loc⁹ ubi ponitur aurũ, qz thesis græce, latine positio dicitur. Thesaur⁹ ergo in hoc loco intentionem significat cordis, iuxta illud qd alibi ait; Vbi est thesaurus tuus, ibi ē & cor tuũ. Bonus ergo homo de bono thesauro cordis sui profert bonum, quia de bono desiderio cordis

Matt. 6.

procedit loquela boni sermonis: similiter & malus homo de malo thesauro profert malum, quia ex mala intentione cordis, procedit fructus prauæ operationis, iuxta illud quod dominus ait: Ex corde enim **Mat. 15.** exeunt cogitationes malæ, adulteria, ebrietates, homicidia, furta, blasphemia & his similia. Vnde ad huc subiungit, dicens: [Ex abundantia cordis os loquitur.] ¶ Vbi forte querit aliquis, quare dicat, [Ex abundantia cordis os loquitur.] cum saepe homines, & maxime illi qui hypocritæ appellatur, alia pro alijs mentientes, & fallant alios, & fallantur ab alijs. Sed facilis ad hæc parer ratio, quia si hominibus hæc occulta sunt, deo tamen manifesta sunt, qui clarius uidet ea quæ sunt in corde, quam tu uiderere possis quæ sunt in facie, dicente scriptura: Quæ sunt in corde hominis, oculi tui uident domine. Illi ergo soli ex abundantia cordis os loquitur, cuius oculi nuda & aperta sunt omnia, & ante uidet intentionem, quam lingua proferat sermonem. Sed non semper latere possunt homines hypocritæ, quoniam quæ in corde ardentur diligunt, frequenter in sermone proferunt. Qui enim toto corde deum sciunt, etiam sermonibus suum desiderium ostendunt, iuxta illud sapientis: Mentibus instat amor, sermonibus æstuat ardor. Sed quæ sunt nonnulli, ut diximus, qui ut homines fallere possint, iudicium dei non metuunt, recte increpatio subinfertur, cum dicitur:

Quid autem uocatis, me domine domine, & non facitis quæ dico? [Dicere enim domine domine, ad fructum bonæ arboris pertinere uidetur, & ad boni thesaurum cordis: sed non facere quæ iubet, magis ad contumaciam pertinet, quam ad obedientiam: quoniam sicut Apostolus ait de fal-

- Tit. 1.** sis fidei professoribus, Confitentur se nosse deum factis autem negant. Quales dominus per prophetam reprobatur, dicens: Populus autem hic labijs me honorat, cor autem illorum longe est a me. & alibi in euangelio: Non omnis qui dicit mihi domine domine, intrabit in regnū cælorum. Vnde factis uirginibus ad ianuam sponsi clamitantibus, Domine domine, aperi nobis, diciturū se esse testatur: Amen dico uobis, nescio uos. Suos enim confessores, præceptorum suorum uult esse operatores. Vnde adhuc similitudinem adiungit, dicens:
- Omnis qui uenit ad me, & audit sermones meos, & facit eos, ostendam uobis cui similis est. ¶ Et pulchre postquam dixit [& audit sermones meos.] adiunxit [& facit eos.] quia ut ait Apostolus, Non auditores legis iusti sunt apud deum, sed factores legis iustificabuntur. Et ipse in euangelio saluator cum dixisset, Beati qui audiunt uerbum dei, adiunxit, & custodiunt illud. Vnde alibi dominus discipulos suos beatificat, dicens: Scitis hæc: beati eritis, si feceritis ea. Hinc & Iohannes in Apocalypsi sua cum dixisset, Beatus qui audit & legit uerba libri huius, continuo adiunxit: & seruat ea quæ in ea scripta sunt. Illos enim specialiter dominus suos recognoscit, qui cum recta fide bona opera adiungunt. Vnde Psalmista, cum in laude sanctorum diceret, Innocabant dominum, & ipse exaudiebat eos, adiunxit: Custodiebant testimonia eius & præceptum quod dedit illis. Et alibi, Beati qui custodiunt iudicium, & faciunt iustitiam in omni tempore. Qui ergo talis est, merito ipsius domini imitator efficitur, sicut subiungitur:
- Rom. 2.**
- Luc. 11.**
- Ioh. 13.**
- Apo. 1.**
- Psal. 98.**
- Psal. 185.**

Similis est homini ædificati domum, qui fodit in altum, & posuit fundamenta supra petram: ¶ Homo iste per similitudinē dominus Iesus Christus est: quia ædificat domum, uidelicet sanctam ecclesiam, non ex lapidibus & lignis uisibilibus, sed ex preciosis & imputribilibus animabus sanctorum. De qua per prophetā dicitur: Domus tua decet sanctitudo domine in longitudine dierum. Qui fodit in altum, quia terrenā cupiditatem radicatus a cordibus fidelium suorum abicit. Posuit autē fundamentū supra petram, quia fidem ecclesie super seipsum constituit uel stabiluit, sicut Petro, cui a firmitate petre nomen impositū est, dicit: Super hanc petrā ædificabo ecclesiam. Petra em̄ Christū significat, sicut ait Apostolus. Quod uero subiungit, Inundatione autem facta, illūsum est flu-

Psal. 92.

Matt. 16

1. Cor. 10

Psal. 60.

Psal. 39.

men domui illi, & nō potuit Iea moueri, manifeste patet: quia sæpe persecutionibus concussa est ecclesia, non tamen a fide commota, aliquādo paganorum infestationibus, aliquādo falsorum fratrum peruersis dogmatibus, aliquādo impulsione dæmonum, uel propriæ fragilitatis: sed contra hæc omnia firma stat ecclesia, quia nō in se confidit, sed in Christo, dicēs cū ppheta: In petra exalasti me, deduxisti me quia factus es spes mea, turris fortitudinis a facie inimici. Et iterum: Statuit supra petram pedes meos, & direxit gressus meos. Vñ & subdit:

Fundata enim erat supra petram, id est, supra Christum. De quo ait Apostolus: Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, qui est Christus Iesus. Sicut em̄

T T iij

in ædificationibus nihil fundamento prius ponitur, sic quicumq; amorem dei omnibus rebus præponit, & si pulsari potest, tamē cadere nescit: quia superiecta titubare nesciunt, quando fixa stant ea quæ continent. Vnde alibi de ecclesia dicitur, Et portæ inferi nonn præualebunt aduersus eam.

Mat. 6.

HOMILIAE ALIQVOT DE
SANCTIS, TVM PROPRIAE
singulis, tū communes omnibus.
IN DIE CELEBRI SANCTI

Andræ apostoli.

Matth. III.

In illo tempore Ambulās Iesus iuxta mare Galilææ, uidit duos fratres, Simonem qui uocatur Petrus, & Andream fratrem eius. Et reliqua.



IN omnibus operibus suis, quæ dominus Iesus Christus nobis admirandum ostendit, hoc declarare dignatus est, quia si uirtutes aīę uolumus accipere, prius tentationū stimulos debemus superare. Deniq; prædicaturus mundo euangelium, prius a Iohanne baptizatus. secessit in desertum, ibiq; quadraginta dieb⁹ & quadraginta noctibus ieiunans, trinam tentationem diaboli superauit; inde egressus, ambulans iuxta